

Status for Sprogporten 2009

- Integration og læring for små og store

April 2010
Københavns Biblioteker

<u>1</u>	<u>Indledning</u>	<u>3</u>
<u>2</u>	<u>Formål</u>	<u>3</u>
<u>3</u>	<u>Samlet status for 2009</u>	<u>3</u>
<u>4</u>	<u>Sprogporten: demografi og geografi</u>	<u>4</u>
<u>5</u>	<u>Sprogportens aktiviteter 2008 og 2009</u>	<u>7</u>
	<u>Besøg: Fra fødsel til 4 års alderen</u>	<u>7</u>
	<u>Skolebesøg: Fra børnehaveklasse til 3. klasse</u>	<u>8</u>
	<u>Aktiviteter på bibliotekerne og særlige arrangementer</u>	<u>9</u>
	<u>Sprogportens kulturelle arrangementer 2009</u>	<u>10</u>
<u>6</u>	<u>Sprogportens effekt: kvantitative og kvalitative data</u>	<u>11</u>
	<u>Kvantitative indikatorer for effekten af Sprogporten</u>	<u>11</u>
	<u>Antal besøg på bibliotekerne</u>	<u>11</u>
	<u>Antal deltagere til lektiehjælp</u>	<u>11</u>
	<u>Antal udlån</u>	<u>12</u>
	<u>Kvalitative indikatorer for effekten af Sprogporten</u>	<u>13</u>
	<u>Brug af biblioteket</u>	<u>14</u>
	<u>Sammenfatning af kvalitative interviews</u>	<u>14</u>

1 Indledning

Projektet Sprogporten udspringer af de to projekter Sprogporten og Penallhus er andet end blyanter, der startede i 2004 på Nørrebro Bibliotek. Med budgetaftalen for 2008 fik Københavns Biblioteker mulighed for at fortsætte og udvide Sprogporten på flere biblioteker i perioden 2008-2010. Sprogporten har i sin nuværende form været i gang siden april 2008. Besøgene på skolerne startede med skoleåret 2008, mens hjemmebesøgene startede i september 2008.

2 Formål

Formålet med Sprogporten er gennem opsøgende arbejde at støtte børns sproglige udvikling og gøre bibliotekerne til en naturlig del af familiernes hverdag. Det er vigtigt med en indsats over for de børn og familier, som har et særligt behov for støtte og vejledning i forhold til sprogstimulering, kulturel viden og generel samfundsmæssig indsigt. Biblioteket som institution kan i denne sammenhæng tilbyde rådgivning og vejledning og gennem det opsøgende arbejde i Sprogporten sikre, at også ikke biblioteksvante borgere tilbydes muligheden for at erhverve sig kulturel og samfundsmæssig indsigt og støtte i forbindelse med sprogstimulering. Læs mere om projektet på www.bibliotek.kk.dk/node/1618.

Erfaringer viser, at en personlig kontakt er af afgørende betydning, når nye brugergrupper skal bydes velkommen på biblioteket og i samfundet generelt. Derfor er besøg i hjemmet, på biblioteket og i skolen omdrejningspunktet for projektet. Derudover arrangeres der i forbindelse med Sprogporten kulturelle arrangementer for både børn og forældre for derigennem at synliggøre diverse kulturelle tilbud overfor disse grupper i samfundet.

Biblioteket supplerer derved den traditionelle formidling og borgerkontakt ved at skabe kontakt til nye brugergrupper uden for bibliotekets traditionelle rammer.

3 Samlet status for 2009

Projektet kan på baggrund af kvalitative interviews og statistiske data konstatere, at der på baggrund af besøg og kulturelle arrangementer og aktiviteter er sket en øget brug af bibliotekernes tilbud. Bibliotekerne oplever et stigende besøgstal som følge af, at der kommer nye brugere og flere bruger biblioteket mere, samlet er der sket en stigning af besøgstallet på ca. 10 %. Denne stigning kan ikke alene tilskrives Sprogporten, men Sprogporten må formodes at være en medvirkende faktor. Ligeledes er der sket en stigning på ca. 15 % i

brugen af lektiehjælpstilbuddene på bibliotekerne, hvor Sprogporten ligeledes må formodes at være en medvirkende faktor. Bibliotekerne har ikke oplevet en stigning i det fysiske udlånstal som konsekvens af Sprogporten, idet det er faldet med ca. 10 %. Der er dog flere faktorer, der påvirker udlånstallet – særligt at flere materialer udlånes elektronisk i stedet for fysisk – hvorfor det fysiske udlånstal ikke er nær så velegnet til at måle effekten af Sprogporten.

Samlet set kan det konstateres, at der i den periode, hvor Sprogporten har været i gang, er sket et øget kendskab til og brug af bibliotekerne. I alt har 1301 børn i førskolealderen og deres forældre via Sprogporten mødt bibliotekerne via hjemmebesøg eller arrangementer på bibliotekerne, mens 5348 børn i skolealderen og deres forældre har mødt bibliotekerne via Sprogportens aktiviteter rettet mod skolerne, og 2525 børn i skolealderen og deres forældre har deltaget i kulturelle udflugter med bibliotekerne¹.

Der er en generel imødekommenhed fra borgere i lokalområderne, hvilket afspejles i, at kun 18 familier ud af 1283 direkte har afvist at få besøg fra biblioteket. Årsagen har typisk været, at familien har givet udtryk for, at de ikke havde behov for besøget, da de i forvejen var hyppige og vante brugere af deres lokalbibliotek. Ydermere kan lokalbibliotekerne konstatere et højere kendskab og forankring i lokalområdet som konsekvens af de mange besøg i hjemmene i lokalområdet. Særligt i de mindre boligområder har borgere internt fortalt hinanden om Sprogporten og dermed deres besøg fra biblioteket. Via disse besøg har biblioteket fået mulighed for at skabe dialog i en anden form end den traditionelle, som foregår på biblioteket.

Via dette øgede kendskab til bibliotekernes tilbud øges borgerens mulighed for udvikling af ressourcer og kompetencer, herunder deltagelse i kulturelle og sociale aktiviteter.

Den tætte dialog, som Sprogporten og dermed bibliotekerne opnår med borgere i lokalområdet, kvalificerer ydermere bibliotekernes arbejde i forhold til at være opmærksomme på og målrette bibliotekernes tilbud til borgernes behov og ønsker.

4 Sprogporten: demografi og geografi

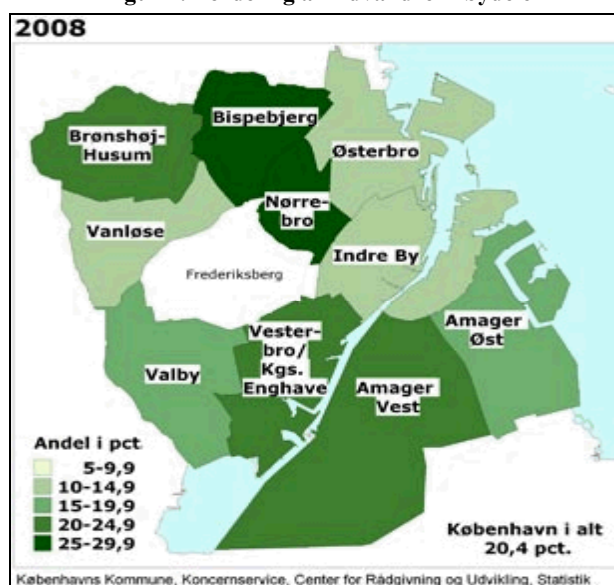
Sprogporten er igangsat på syv biblioteker: Nørrebro bibliotek, Tingbjerg bibliotek, Solvang bibliotek, Sundby bibliotek, Sydhavnen bibliotek, Lærkevej bibliotek og Blågården bibliotek. De fire første biblioteker gennemfører både besøg i førskolealderen og skolealderen, hvorimod de sidste tre biblioteker kun gennemfører besøg i skolealderen. Bibliotekerne samarbejder med og gennemfører besøg i følgende skoler og boligområder:

¹ Den store forskel skyldes, at en del af de kulturelle arrangementer bliver gennemført i foråret og således kun har været gennemført en gang, mens besøgene på skolerne gennemføres efter skolestart og dermed har været gennemført to gange.

Bydel	Bibliotek	Skoler	Boligområder hvor der gennemføres hjemmebesøg
Brønshøj-Husum	Tingbjerg	Tingbjerg	Utterslevhuse Tingbjerg
Amager Øst	Sundby	Amager Fælled Skole Sønderbro Skole Lergravsparkens Skole	Dalslandsgade Støberigården Telemarksgade Abildgården Geislersgade Serbiensgade Holmbladsgade
Amager Vest	Solvang	Dyvekeskolen Peder Lykke Skolen Højdevangens Skole	Remisevænget Vest Remisevænget Øst Remisevænget Nord Dyvekevænget Hørgården Kongelundsvej Høstgildevej
Nørrebro	Nørrebro og Blågården	Nørrebro Lilleskole Dia Privat Skole Rådmandsgade Skole Guldberg Skole Nørrebro Park skole Hillerødgades skole Iqra Privat Skole	Aldersrogade Lundtoftegade Lundtoftegården og Hyltebro Mjølnerparken
Bispebjerg	Lærkevej	Iqbal International School Al-Hilal Skolen Al Quds Skole Al-Huda Skolen	-
Vesterbro/Kgs. Enghave	Sydhavnen	Bavnehøj Skole Ellebjerg Skole	-

Den nedenstående figur viser, hvorledes andelen af indvandrere og efterkommere fordeler sig på bydele i Københavns Kommune. Disse tal præsenteres med det formål at belyse relevansen af Sprogporten på de pågældende biblioteker.

Figur 1: Fordeling af indvandrere i bydele

I tillæg hertil viser tabel 1 det eksakte antal indvandrere og efterkommere og endvidere den procentvise andel ligeledes fordelt på bydele.

Tabel 1: Indvandrere og efterkommere fordelt på bydele i 2008

Bydel	Antal	Pct.
Indre By	6.805	14,9
Østerbro	9.906	14,6
Nørrebro	20.098	28,1
Vesterbro/Kgs. Enghave	10.798	21,0
Valby	8.640	19,0
Vanløse	4.285	11,9
Brønshøj-Husum	9.813	24,9
Bispebjerg	11.883	25,6
Amager Øst	8.461	17,3
Amager Vest	11.172	20,9
Uden for inddeling	2.046	53,8
<i>København i alt</i>	<i>103.907</i>	<i>20,4</i>

Anm.: Bydele markeret med fed skrifttype er bydele med Sprogporten.

Ovenstående figur og tabel viser således, at Sprogporten er igangsat i bydele med relativ høj andel af borgere med etnisk minoritetsbaggrund.

5 Sprogportens aktiviteter 2008 og 2009

Besøg: Fra fødsel til 4 års alderen

Projektet er bygget op omkring en række besøg på henholdsvis biblioteket, i hjemmet og på skolen. Første besøg er efter barnets fødsel, hvor biblioteket ønsker familien tillykke med den lille ny. Dette besøg følges op af en invitation til at besøge biblioteket, når barnet er ca. 10 måneder. Omkring barnets 2-års fødselsdag besøger biblioteket atter familien.

Det fjerde besøg sker, når barnet er omkring de 4 år. Ved dette besøg har forældrene lejlighed til at stille spørgsmål til videre sprogstimulering af barnet. Som en sidste gave fra biblioteket får barnet Halfdan Rasmussens ABC. Dette sidste besøg foregår enten som et større arrangement på biblioteket eller i hjemmet. Nogle biblioteker har i projektperioden skabt effektfulde erfaringer med at invitere familier med børn i denne aldersgruppe til et fælles arrangement på biblioteket. Hvis familien ikke møder op til arrangementet, besøges familien af biblioteket, således at der skabes kontakt til alle de udvalgte børn og familier.

Ved alle besøg og arrangementer tilbyder projektmedarbejderne råd og vejledning omkring sprogstimulering og begrebsforståelse. Derudover er et centralt aspekt ved disse besøg at gøre familierne opmærksomme på de tilbud og muligheder, der findes på biblioteket. Det være sig IT-undervisning, litterære og kulturelle arrangementer og oplevelser, læringscentre for voksne og lektiecaféer for børn og litteratur og medier på forskellige sprog mv.

Sprogportmedarbejderen fortæller om besøg hos Mohammed, 4 år

Det er tydeligt, at hele familien har glædet sig til mit besøg. Vi hører lidt af Halfdans ABC, og jeg får også en film at se fra, da Mohammed var lille og dansede bollywooddans. Jeg fortæller om Sprogporten og om biblioteks tilbud. Mor er meget interesseret i dansklærings-materialer, bøger og film på arabisk og lette bøger på dansk, hun kan læse sammen med sin yngste søn. Jeg viser mor og storesøster, hvordan man kan bestille via hjemmesiden. Storebror på 9 læser ikke så meget som sin storesøster – måske fordi han har lånt alt for svære bøger. Da han kommer på biblioteket næste gang, hjælper jeg ham med at finde en læselet fodboldserie. Mor kommer efterfølgende til åbent hus i bibliotekets Læringscenter. Hun er gået i gang med at lære dansk som selvstudie via de materialer, jeg har bestilt for hende på dansk/arabisk.

Hjemmebesøgene udføres af fire biblioteker: Solvang, Sundby, Tingbjerg og Nørrebro. Af tabellen nedenfor ses, hvor mange familier der har fået besøg af biblioteket eller deltaget i arrangementer på bibliotekerne i 2008 og 2009. I alt er der gennemført 1301 hjemmebesøg eller arrangementer for børn og forældre på biblioteket fra august 2008 til udgangen af 2009.

Tabel 2: Antal besøg i førskolealderen i perioden august 2008 - december 2009

Bibliotek	Nyfødte		10 mdr.		2 år		4 år		I alt
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	
Nørrebro	26	42	18	34	39	51	37	36	283
Solvang	12	39	5	30	27	36	22	59	230
Sundby	17	19	18	18	18	51	19	50	210
Tingbjerg	26	83	-	238	30	74	-	127	578
Besøg i alt	81	183	41	320	114	212	78	272	1301
Ønskede ikke besøg	1	1	-	-	6	2	8	-	18

Skolebesøg: Fra børnehaveklasse til 3. klasse

Første besøg i skolen er ved skolestart. Ved dette besøg får hvert barn et penalhus med farveblyanter og bogen Farver og Former. Ved det første forældremøde i børnehaveklassen deltager biblioteket og fortæller om bibliotekernes tilbud som f.eks. lektiehjælp til børn og voksne, foredrag og materialer. Når børnene starter i 3. klasse, er biblioteket igen med til et forældremøde. Denne gang får forældrene Politikens Lille Danske Skoleordbog med hjem. Formålet er at styrke arbejdet omkring sprogstimulering.

Skolebesøgene udføres på alle syv biblioteker. Af tabellen nedenfor ses, hvor mange elever og forældre, der har deltaget, når bibliotekerne har været på besøg på de enkelte skoler i 2008 og 2009. I alt har bibliotekerne været i kontakt med 5348 børn og forældre i perioden august 2008 til udgangen af 2009. Heraf har 2279 børnehaveklassebørn mødt bibliotekerne på besøg på skolerne, mens 1297 forældre til børnehaveklassebørn har mødt bibliotekerne på forældremøder. 1026 forældre til børn i 3. klasse har mødt bibliotekerne på forældremøder i skolerne, mens 746 forældre har modtaget ordbøger fra bibliotekerne enten via lærerne eller besøg på biblioteket.

Sprogportmedarbejderen fortæller om fødselsdagsfest på biblioteket

Fødselsdagsfesterne fungerer som et forum, hvor børnefamilier mødes og er fælles om en oplevelse på biblioteket. Fødselsdagsfesterne skaber netværk mellem familier, som ikke i forvejen kender hinanden, ligesom familier, der allerede kender hinanden, benytter fødselsdagsfesterne som en anledning til at mødes. Ved festerne er der en café-agtig stemning, en afslappet atmosfære, og der er tid til socialt samvær, så familierne let kommer i snak med hinanden. Ofte afsluttes dagen med, at familierne udveksler håndtryk og knus og laver aftaler om at mødes privat.

Tabel 3. Antal elever og forældre der har deltaget ved bibliotekernes besøg på skolerne i perioden august 2008 - december 2009

Bibliotek	Antal børnehaveklassebørn ved bibliotekernes besøg på skolerne		Antal fremmødte forældre ved forældremøder i børnehaveklassen		Antal fremmødte forældre ved forældremøderne 3.klasser		Antal yderligere udleverede ordbøger		I alt
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	
Nørrebro	409	363	300	149	191	102	41	67	1622
Solvang	207	188	112	0	175	197	24	0	903
Sundby	225	235	160	211	69	89	78	71	1138
Tingbjerg	63	63	40	44	29	0	27	69	335
Blågården	65	72	65	50	8	55	53	17	385
Sydhavnen	114	104	77	0	29	25	165	41	555
Lærkevej	76	95	30	59	32	25	28	65	410
I alt	1159	1120	784	513	533	493	416	330	5348

Noter:

- 1) Sydhavnen deltager ikke på forældremøder ved skolerne for børnehaveklasser, men inviterer i stedet eleverne på besøg på biblioteket.
- 2) Tingbjerg har udskudt forældremøderne til foråret.
- 3) Der udleveres ordbøger til de forældre der ikke deltager på møderne via lærerne eller besøg på biblioteket.

Aktiviteter på bibliotekerne og særlige arrangementer

Ud over hjemme- og skolebesøg er en væsentlig del af Sprogporten, at bibliotekernes tilbud til

borgere med anden etnisk baggrund end dansk skal udvikles og opkvalificeres. Med andre ord skal der være relevante tilbud, der tiltrækker og fastholder nye brugere på biblioteket. Arbejdet hermed udføres især af bibliotekernes integrationsmedarbejdere, der er ansat i perioden 2008-2010 med tilskud fra den tværgående integrationspulje. Dokumentationen af integrationsmedarbejdernes aktiviteter indgår ikke her, men i evalueringen efter kriterierne for den tværgående integrationspulje. Det er dog vigtigt at understrege, at de to projekter supplerer hinanden og samvirker på de enkelte biblioteker. Nogle af de væsentligste aktiviteter på bibliotekerne er, at der flere steder sker en udvidelse af bibliotekernes lektiehjælp, etablering af lærings- og medborgercentre, arrangementer som f. eks fælles avislæsning og job- og uddannelsesvejledning mv.

Sprogportens kulturelle arrangementer 2009

Som et sidste led i Sprogporten inviterer bibliotekerne i løbet af skoleåret de berørte børnehaveklasser og 3. klasser til et kulturelt arrangement. Det er som oftest en teatertur eller en dag på Frilandsmuseet. I 2008 blev der af tidsmæssige årsager (projektet startede først op i september måned) ikke afholdt et af de kulturelle arrangementer. I foråret 2009 blev der afholdt 3 udflugter til Frilandsmuseet for 3.klasserne. Den 5. maj, 7. maj og 10. juni 2009 deltog henholdsvis 276, 479 og 520 børn, forældre og lærere i arrangementerne, i alt 1.275. For børnehaveklasserne blev der den 18., 19. og 20. november afholdt ture til Folketeatret, hvor man viste stykket Den Tårnhøje Hund. Udover det viste teaterstykke blev det arrangeret, at samtlige børn fik rundvisning på den store scene, og der blev arrangeret et improvisationsstykke for nogle af børnene. Derved vistes flere sider af fænomenet teatret, både fysisk/teknisk og kunstnerisk. Ved dette arrangement deltog 18 skoler fordelt på 50 klasser, i alt ca. 1250 børn med forældre og lærere. Samlet har 2525 børn og forældre deltaget i kulturelle arrangementer med Sprogporten i 2008-2009.

Sprogportmedarbejderen fortæller om teatertur for børn og voksne

Dagen startede med børneforestillingen, Den tårnhøje hund. Forestillingen fulgtes op af børnenes egne teaterimprovisationer på teatrets store scene under ledelse af to af teatrets skuespillere. Forestillingens mimeagtige spil med børnenes forventninger gav rig anledning og plads til børnenes spontane udbrud og kommunikation med den lidt ubehjælpelige hovedfigur. Stykket spillede aktivt med børnenes forventninger til kendte hverdagssammenhænge og med sprogets pudsigheder og talemåder.

Både børn og voksne morede sig over forestillingen og over samspillet med stykkets figurer, manden og hunden, og mindst lige så meget over børnenes (og en enkelt modig forælders!) egne udfoldelser på den store scene. Afslutningsvis opfordredes alle børn og voksne til at gå hjem og fortælle historier på teatermanér.

6 Sprogportens effekt: kvantitative og kvalitative data

I det følgende vil der blive redegjort for effekten af projektet. Effekten vil henholdsvis blive dokumenteret ved en række kvalitative interviews med besøgte familier og en række kvantitative indikatorer som udlånstal, besøgstal og antal deltagere til lektiehjælp på de involverede biblioteker.

Kvantitative indikatorer for effekten af Sprogporten

Antal besøg på bibliotekerne

Den første kvantitative indikator er bibliotekernes besøgstal, hvor målet er, at bibliotekerne oplever et stigende besøgstal som følge af, at der kommer nye brugere, og flere bruger biblioteket mere.

Tabel 4: Besøgstal på bibliotekerne i 2007-2009

Bibliotek/Periode	2007	2008	2009
Nørrebro	232.167	249.401	259.810
Sydhavnen	91.569	83.069	85.925
Sundby	277.102	288.958	294.988
Solvang	111.862	107.922	115.930
Tingbjerg	57.012	51.791	63.851
Lærkevej	132.535	124.772	145.286
Blågården	209.532	249.401	253.537
I alt	1.113.786	1.155.314	1.221.336

Samlet er der sket en stigning i besøgstillene på ca. 107.550 eller ca. 10 pct. Det stigende besøgstal kan dog ikke nødvendigvis alene tilskrives Sprogporten. Dels omfatter Sprogporten kun en del af områdets beboere, dels har bibliotekerne en række andre formidlingstiltag med det formål at øge brugen af bibliotekernes tilbud.

Antal deltagere til lektiehjælp

Den anden indikator er besøgstillene til lektiehjælp. Med undtagelse af Sydhavnen og Blågården tilbydes der lektiehjælp på alle biblioteker, der er med i Sprogporten og flere steder er der også læringscentre. Lektiehjælpen tilbydes minimum en gang om ugen af frivillige fra

Dansk Flygtningehjælp og Red Barnet. Både Sydhavnen og Blågården Bibliotek har forsøgt at etablere lektiehjælp, men der har ikke været interesse for det, og det vurderes, at det skyldes, at der allerede er tilbud om lektiehjælp på den nærliggende skole og kulturhus. Målet er et stigende besøgstal de kommende år. Lektiehjælpen er de fleste steder startet i løbet af 2007, hvorfor der først er tal fra 2008.

Tabel 5: Besøgstal for lektiehjælp 2008 -2009

Bibliotek/år	2008	2009
Nørrebro	1.854	2365
Solvang	600	592
Sundby	1.091	1629
Tingbjerg	430	395
Lærkevej	934	664
I alt	4.909	5646

Samlet er der sket en stigning på 737 antal deltagere til lektiehjælp eller ca. 15 pct. Der har været en særlig stor stigning på Sundby og Nørrebro Bibliotek, der begge har læringscenter og tilbyder lektiehjælp 4 gange om ugen. Det stigende antal deltagere til lektiehjælp kan i lighed med det stigende besøgstal ikke nødvendigvis alene tilskrives Sprogporten. Dels må det formodes, at flere bliver bekendte med tilbuddet, dels har flere biblioteker udvidet tilbuddet til flere dage om ugen. Lektiehjælp bliver dog nævnt i interviewene som et af de tilbud på bibliotekerne, familierne har fået bedre kendskab til efter besøget, og et af de tilbud, det er vigtigt for sprogportmedarbejderne at formidle både på hjemme- og skolebesøg.

Antal udlån

Den tredje indikator er antal udlån, hvor målet er, at Sprogporten skaber et øget udlånstal. Figuren viser besøgstallene for de syv biblioteker fra 2007-2009. Målet er et stigende besøgstal de næste år med tal fra 2007 som baseline.

Tabel 6: Udlånstal 2007 - 2009

Bibliotek/ år	2007	2008	2009
Nørrebro	310.569	324.587	324.693
Sydhavnen	126.261	127.810	127.247
Sundby	324.125	315.813	312.911
Solvang	114.985	103.838	94.274
Tingbjerg	34.404	32.147	29.779
Lærkevej	389.181	343.029	280.798
Blågården	103.280	102.250	102.496
I alt	1.402.805	1.349.474	1.272.198

Samlet er det sket fald i udlånstallet på ca. 130.000 udlån eller 10 pct. Faldet skal dog ses i sammenhæng med et generelt svagt faldende udlånstal af fysiske materialer, der erstattes af elektroniske udlån i form af netlydbøger, netmusik og forskellige former for digitale databaser mv. Det kan derfor diskuteres, hvorvidt udlånet af fysiske materialer er en velegnet indikator for effekten af Sprogporten.

Kvalitative indikatorer for effekten af Sprogporten

Der er gennemført kvalitative interviews som en stikprøve til effektmåling hos familier, hvor sprogportmedarbejderen har været mere end en enkelt gang. Der er gennemført 33 interviews fordelt på de 4 biblioteker, der indgår i projektets hjemmebesøgsdel. Der er altså tale om et forholdsvist begrænset antal interviews, hvilket gør, at man i læsningen af følgende fortolkning skal være forsigtig med at tillægge resultaterne egentlig statistisk værdi. Alligevel vil resultaterne blive omtalt i procent, da det giver et forholdsmæssigt overblik. Som stikprøve har svarene trods dette forbehold stor værdi, idet de er meget håndgribelige udsagn fra de konkrete familier, som Sprogportprojektet har berøring med.

Spørgsmålene har i indhold været møntet på dels at måle effekten af hjemmebesøget i forhold til familiens brug af biblioteket og dets tilbud, dels i forhold til familiens læsevaner og barnets sproglige udvikling.

Brug af biblioteket

På baggrund af de kvalitative interviews kan det konstateres, at 75 % af de besøgte familier har svaret, at de har besøgt biblioteket efter deres første hjemmebesøg. 12 % har svaret, at de bruger biblioteket ”meget mere”, ”mere” eller ”lidt mere” på baggrund af kontakten med Sprogporten, mens størstedelen, 26 %, har svaret, at hyppigheden af deres biblioteksbesøg er ”uændret”, og 3 % at de bruger biblioteket ”mindre” end før besøget. I fortolkningen af disse tal er det relevant at se på de adspurgtes øvrige bemærkninger samt deres generelle livssituation. Flere af de adspurgte svarer, at de pt. ikke har meget tid/overskud til at gå på biblioteket pga. en presset hverdag med et til flere børn (mange i førskolealderen), madlavning mv. og arbejde eller uddannelse ved siden af.

Det kan således konstateres, at livsvilkår har en stor effekt på hyppigheden i de fleste familiers brug af biblioteket, mere end det er oplysning, målrettede tilbud eller lyst. Det bemærkes, at der er en lidt større hyppighed af børn, der kommer ”en gang imellem”, 42 %, end af voksne, der kommer ”en gang imellem”, 36 %. Lige mange børn og voksne har svaret, at de kommer ”ofte”, begge 27 %.

Man kan af besvarelserne læse, at 12 % benytter andre tilbud på biblioteket, end de gjorde tidligere. Dette kan tolkes som et resultat af bedre kendskab til bibliotekets tilbud efter besøg af sprogportmedarbejderen. De tilbud, der er opnået kendskab til via sprogportmedarbejderen og som benyttes efter besøget, er blandt andet lektiehjælp, pc og internet, arrangementer samt materialer på andre sprog end dansk.

Generelt benyttes biblioteket til at låne både børne- og voksenbøger, film, musik, fag- og skønlitteratur. 30 % benytter ”andre tilbud” end at låne materialer: Lektiehjælpen nævnes flere gange og læringscenteret nogle få gange. Pc er meget brugt, og kulturelle børnearrangementer nævnes af flere. Dertil nævner flere, at de kommer for at lege og for at lære børnene at bruge biblioteket.

Sammenfatning af kvalitative interviews

Generelt kan man ud fra de kvalitative interviews med de 33 familier konkludere følgende om projekt Sprogportens hidtidige resultater og erfaringer:

Projektet har opnået en markant stigning i aktive brugere af det lokale bibliotek og en

påvirkning af den eksisterende brugergruppe til at komme oftere og benytte endnu flere tilbud på biblioteket. Selve boggaverne til barnet er blevet positivt modtaget.

Når biblioteksbesøgene alligevel har sin begrænsning til for størstedelen at være ”en gang imellem”, begrundes det som regel i en aktuel stram hverdagssituation. Dette forhold taler for, at bibliotekets opsøgende arbejde har endnu større værdi, idet besøget øger familiens kontakt (eller bliver den eneste kontakt) til biblioteksinstitutionen og de tilbud, der findes dér, i en periode, hvor familien er i en situation, hvor de har behov for og glæde af kontakten (både børn og voksne, hvis man ser på de tilbud, der benyttes, og hvis man ser på behovet for sproglig stimulering til barnet) men på samme tid er underlagt vilkår, der besværliggør kontakten til biblioteket.

Det bemærkes, at familierne udtrykker overvejende glæde ved de bøger (boggaver eller biblioteksbøger), som kan relateres til uden kulturelt eller tekstuel baggrundskendskab – bøger der fremstiller konkrete dagligdagssituationer og genstande eller simple historier om en bestemt person. Her nævnes oftere et barn/menneske som hovedperson end en fiktiv figur (som f.eks. Bamse og Kylling). Der udtrykkes ligeledes et ønske om et bredt repræsenteret verdenssyn i bøgerne (jf. dyr i Danmark og andre lande). Flere er glade for, at de på bibliotekerne kan låne børnebøger på andre sprog end dansk.

Det er ud fra denne undersøgelse ikke muligt at drage konklusioner om direkte sammenhænge mellem brugen af biblioteket i forhold til børnenes sproglige udvikling. Spørgsmålet er meget komplekst, men andre undersøgelser viser en tydelig sammenhæng mellem graden af, hvor meget der tales i hjemmet og tales direkte med barnet og barnets sprogtilegnelse.

Sprogportens opsøgende arbejde lægger sig op ad denne viden ved at inspirere og give anledning til at tale og læse sammen til glæde for udfoldelse af sproget, hvad enten det er dansk eller et andet sprog. Dertil kommer effekten af formidlingen til familien af biblioteket som kulturel, videns- og læringsinstitution; ved at lære at bruge bibliotekets muligheder, at komme der og bruge institutionen, åbnes endnu en port for barnet til samfundet.